

DERRISVOORZIENING IN 1941

DOOR

Ir W. SPOON

Reeds thans komen bij de Afdeeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut vragen binnen naar de mogelijkheid ook in 1941 over Derrispreparaten ter bestrijding van insecten te kunnen beschikken, nu de aanvoer van de grondstof Derriswortel stil staat.

Die vraag hadden ook wij ons zelf reeds gesteld en ons daarom terstond na de gebeurtenissen in Mei j.l. met importeurs en handelaren in verbinding gesteld, ten einde een inzicht te krijgen in den voorraad Derriswortel, die bij het uitbreken van den oorlog in Nederland aanwezig was.

Onder normale omstandigheden voerde Nederlandsch-Indië hier geregeld enkele tonnen Derriswortel per maand in, meeren-deels in den vorm van gehakte wortel, de zgn. chips of cuttings ¹⁾, doch met September 1939 kwam daarin een onderbreking, doordat de scheepvaartverbinding met allerhand moeilijkheden te kampen kreeg, terwijl aan noodzakelijke artikelen, de zgn. eerste levensbehoeften, uiteraard voorrang werd gegeven. De Indische maandstatistiek van den uitvoer vermeldt dan ook voor de rest van 1939 geenerlei uitvoer met bestemming Nederland; over Januari-September was toen in totaal 31 ton (van 1000 kg) herwaarts verscheept. Pas in de eerste maanden van 1940 kwamen successievelijk binnen een partij van 30 balen wortel en een van 50 balen, tezamen circa 8 ton, gevolgd door een partij van 72 kisten op Java gemalen wortel ²⁾, zgn. Derrispoeder, à 75 kg per kist of in totaal ruim 5 ton. Bij het uitbreken van den oorlog waren dus in elk geval minstens 13 ton grondstof in Nederland aanwezig.

Bij fabrikanten en handelaren bleek verder rond 12 ton grondstof beschikbaar, deels al vermalen tot Derrispoeder, voor de rest nog als wortel of gehakte wortel.

Alles bij elkaar zouden die opgaven neerkomen op een voorraad Derris-grondstoffen in Mei j.l. van 25 ton. Het seizoen voor de bestrijding van insecten was toen al begonnen; hier en daar

¹⁾ Verg. Ber. Afd. Handelsmuseum 133, ook verschenen in Ind. Mercur 62, 13 (1939) en Bergcultures 13 (I), 45 (1939).

²⁾ Verg. Ber. 158, ook verschenen in Ind. Mercur 63, 407 (1940).

hebben de oorlogsgebeurtenissen en de moeilijke verbindingen ernstige stagnatie in de bestrijdingen met Derris (stuiven dan wel spuiten) veroorzaakt, doch over het geheel is ook dit seizoen in land- en tuinbouw, boschbouw en in veeteeltkringen waar mogelijk met Derris gewerkt. Van den zooeven genoemden voorraad grondstof moet dus zeker in 1940 een niet onbelangrijk deel verbruikt zijn, met als onvermijdelijk gevolg, dat de vooruitzichten op voorziening voor 1941 niet al te hoog aangeslagen mogen worden.¹⁾

In het voorjaar van 1940 was een aanzienlijke hoeveelheid Derris bestemd voor de bestrijding van thrips in het vlas, nadat de proeven in 1938 en 1939 genomen — in het bijzonder door het Centraal Instituut voor Landbouwkundig Onderzoek (C.I.L.O.), afdeling vlasteelt en vlasbewerking, te Wageningen — Derris als het beste bestrijdingsmiddel hadden doen kennen²⁾. De bestrijding was ingezet, toen de oorlog uitbrak; daardoor ontstond echter een zoo groote onderbreking, dat de in Juni hervatte bestrijding veelal te laat was om nog in dit jaar afdoende succes tegen de thrips te bereiken³⁾. En toch zou men enkele seizoenen achtereen moeten kunnen bestrijden, zoo men de plaag volledig in de hand wilde krijgen. Eenige jaren geleden is dat met de bestrijding van de karwijmot in het Noorden van ons land evenzoo geweest⁴⁾. Toen eenmaal besloten was met Derris te stuiven, is in 1935 gebruikt 86 ton Derrisstuifmengsel (waarin verwerkt naar schatting minstens 15 ton Derriswortel); in 1936 was 35 ton, in 1937 nog 20 ton stuifmengsel noodig, nadien echter zijn slechts kleine hoeveelheden voldoende geweest, om de plaag in bedwang te houden.

Juist nu, wegens het ontbreken van den invoer van allerhand grondstoffen, in Nederland uitbreiding van de teelt van menig landbouwgewas wordt overwogen — zoo b.v. van vlas om de katoeninvoer te kunnen vervangen door spinvezel van eigen bodem — klemt de mogelijkheid van insectenbestrijding voor 1941 des te meer. Derris zou daarbij ongetwijfeld een belangrijke plaats kunnen innemen, gezien de vele insecten, die er gevoelig voor zijn, doch zooals wij de beschikbare hoeveelheid grondstof

¹⁾ Verg. ook Nieuwe Veldbode (Nederl. Landbouwwbl.) 29-11-'40.

²⁾ Verg. Ber. 134 en 150, ook verschenen in Ind. Mercur 62, 95 (1939) en 63, 233 (1940); Tft. Plantenziekten 45, 75 (1939) en 46, 157 (1940); Nieuwe Veldbode 10-2-'39 en 30-8-'40.

³⁾ Nieuwe Veldbode 12-7-'40 en 1-11-'40.

⁴⁾ Versl. en Meded. P.Z.K.D. 74 (1934), 78 (1935) en 82 (1936); Ber. 94, ook verschenen in Ind. Mercur 58, 181 (1935) en Bergcultures 9 (I), 261 (1935).

thans meenen te zien, vreezen wij, dat op toepassing van dit middel niet al te veel gerekend zal mogen worden. Ook in de uitwerking van de plannen tot intensiever bestrijding in 1941 van de runderhorzel, waarbij in de eerste plaats aan Derris als bestrijdingsmiddel is gedacht ¹⁾, zal met die omstandigheid rekening gehouden moeten worden.

Er is slechts één lichtpunt in deze kwestie, namelijk dat Derriswortel, ook de gemalen wortel, in dit klimaat lang bewaard kan worden zonder in werkzaamheid achteruit te gaan ²⁾, mits de bewaring geschiedt op een koele en droge plaats en buiten het licht (goed afsluitende emballage derhalve). Handelaren en gebruikers van Derris, die nog voorraden uit het bestrijdingsseizoen 1940 hebben overgehouden, dienen die dus met de grootste zorg op te slaan, d.w.z. koel en goed beschermd tegen vocht en licht.

Amsterdam, December 1940;

Afdeeling Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut.

¹⁾ Ber. 95, ook verschenen in Ind. Mercur 58, 225 (1935) en Tft. Diergeneeskunde 62, 533 (1935).

²⁾ Ber. 90, ook verschenen in Ind. Mercur 58, 45 (1935).